Чи сонце припікало, чи місяць остуджував землю, на вершині Снігової гори навколо чепурної берези вели танок сосни. На березі біла сукня, на соснах — темні. А на узліссі самотній горіх вік вікував. На всі його запитання сосни відповідали мовчанням, а береза сміялася йому в обличчя:

— Який сучкуватий! Який потворний! Немає нічого дивного, що ти до старості неоженьком залишився! — тріпоче й сміється берізонька листям, а горіх похмуро опускає голову. Такій красуні, весною — сріблястій, восени — золотистій, дозволено мати гострий язичок! Якби не вона, знімів би від мовчання, оглух би від тиші.

Минали роки, зими змінняли літа, росли снігові замети, росли сосни, а горіх старів і з роками дедалі більше страждав од самотності. Іншим разом привітається на ходу заєць, білка ненароком забереться на його верхівку — і все. Сосни вдавали, що не помічають його, та й береза перестала насміхатися: на її ніжних вітах з'явилися перші сучки.

— Що це, ознака старіння чи наближення зими? — запитувала вона у птахів і вітру, проте запитання її лишалися без відповіді. Лише горіх стверджував, що тепер вона ще миліша й гарніша. їй хотілося у це вірити, й вона вірила. Відлітали тижні й місяці, мов голки з сосен, прийшла пора, коли під ударами сокири порідів ліс, і навкруг берези закружляла в танку порожнеча. Залишився тільки горіх на узліску.

— Щастя іще, що ти такий корячкуватий і потворний. Хоч тебе мені залишили! — прошепотіла берізонька, але тієї ж миті почула чийсь захоплений голос:

— Який красень, люди! Йому напевне за сто років!

Затремтів зчудований горіх. Невже це про нього? Озирнувся, щоб поглянути на берізку, але де там! Швидше, ніж дятел, застукала сокира

по його стовбуру. Зітхнути навіть не встиг, як уже котився по гірській кручі разом зі зрубаними соснами. Хотів їх запитати, куди вони котяться, але ті, як і раніше, гордовито мовчали. Згадалися горіхові розповіді вітру про долину, та й хмари чимало дивного розповідали. Чи та це долина? Від жаху в горіха перехопило подих. Долина була широка й пустельна. Ні зайців, ні білок, ні беріз не видно. Лише чорна й гола земля, й хмари пливуть низесенько, заледве додолу не падають. Якими немічними, обідраними були сосни, абияк звалені в брудні купи! Він ледь упізнавав у них колишніх стрункіх, сурових красунь. "Що ж зі мною буде?" — зітхнув горіх, і відразу ж чиясь рука обережно відкотила його вбік. Тільки тоді він помітив, з яким хвилюванням дивляться на нього дроворуб і його молода дружина.

— З нього вийде царський стіл! — сказав дроворуб, наче хотів утішити знепокоєного своєю долею горіха. Проте дружині більше хотілося крісло — вона сиділа б у ньому зимовими вечорами, коли в комині завиває північний вітер, і розповідала б дітям і внукам казки.

— Що ж, гаразд! — мовив чоловік.— Буде тобі крісло.

Дроворуб відтягнув горіховий стовбур у затишне місце й там ніжно погладив його долонею.

— Я зроблю з тебе диво! — прошепотів він, і по стовбуру дерева заструмувала радість. Тесля взявся до роботи.

"Що ж то він теше? — губилася у здогадах дружина.— Крісло не витісують із суцільної деревини. Крісло ж не ложка і не миска! А може, він майструє колисочку?" — Молода жінка зашарілася, однак запитати в чоловіка не наважилася, хоча під серцем у неї вже розквітав первісток.

Мовчки й старанно тесля довбав дерево і відмовлявся відповідати на всі запитання сусідів. Працював неквапно, в тиші, й горіх усією душею прагнув йому допомогти. Ніхто й ніколи не торкався його з такою

ніжністю, ніхто, крім берези, з ним отак не розмовляв. Тижні минули чи місяці, горіх не знав. Але коли настала весна й дерева вкрилися листям, тесля вийшов зі свого сховку, і перед здивованими поглядами односельців постало крісло небаченої краси.

Яке воно було гладеньке, м'яке! Спинка в нього була, мов лілея, ніжки стрункі, мов у гірської козулі! Молода дружина, забачивши його, з вигуком захоплення кинулася чоловікові на груди. Все було зрозуміло без слів. Крісло сказало їй про чоловікову любов і ніжність. Жінка довго не наважувалася у нього сісти, а коли сіла, їй здалося, що руки коханого обнімають її стан. Щастя переповнило її серце, й вона заспівала. Пісня полинула луками, лісами і далеко рознесла вість про дивовижне крісло. Почули про нього в місті, дійшла чутка і до вух найпершого багатія.

— Що це за крісло, наче квітка? — запитав він.— Кому в горах потрібне таке крісло? Негайно йдіть туди й купіть його для мене! — наказав він слугам.

Але тесля і за все золото світу не хотів віддати крісло.

— Я це крісло для своєї дружини змайстрував! — одказав він.— Не віддам!

— Якщо так,— обурився багатій,— відберіть крісло. Горіх ріс у моєму лісі. Значить, і крісло моє!

Даремно тесля твердив, що горіх він зрубав на вершині Снігової гори, а та вершина нічия. Марно сперечався. Гроші багатія і слуги виявилися сильнішими: багатій заволодів кріслом-квіткою. Поглянути на небачену чудасію прийшло багато цікавих.

— Яка краса! — вигукували міські панночки.— Навіть у царському палаці немає такого крісла.

Понеслася чутка про крісло далі, а їй лише варто спорядитися в дорогу, і зупинити її вже нікому не під силу. Дійшла вона до першого королівського міністра, той і вирішив: отримає принцеса до дня народження подарунок, якого ні в кого в усьому царстві немає...

Під звуки сурм, під барабанний грім крісло врочисто внесли в палац. Принцесі від хвилювання аж подих перехопило.

— Коли я вийду заміж, на цьому кріслі на мене надінуть царську корону! — сказала вона й сіла в крісло, але просиділа в ньому недовго.

Придворні міністри й навіть наречений-королевич уже не вигукували: "Що за красуня наша Принцеса!"

Неначе папуги, вони безнастанно повторювали:

— Яке гарне крісло в нашої Принцеси!

Ясна річ, що дуже скоро крісло стало для Принцеси незручним. Ой, як усі кісточки ниють од цього крісла! Ще горб виросте! Що ж це за Принцеса, якщо в неї горб на спині?

Без сурм і барабанів крісло віднесли на горище. Як темно, як самотньо було там! Крісло ледве не заплакало. Проте, коли настала ніч, вилізли із затишних місць і всіляких закуточків миші. Й давай кружляти довкола крісла. Спершу принюхувалися до гостя насторожено, здалеку, а потім одна мишка підскочила й учепилася зубами в ніжку.

— Ой, яке тверде! — застогнала мишка, зламавши переднього зуба. — Мотлох! — винесла вона кінцевий присуд після другої спроби, що скінчилася втратою другого зуба.

— Тому його сюди й викинули! — прошамкала стара миша, навіть не намагаючись попробувати крісло на смак. Якщо мишка зосталася без

двох передніх зубів, то їй, з її штучними зубами, ні на що розраховувати не доводилося. Миттю розпалося мишаче коло. Навіть найдрібніша мишка не вірила казкам про сосни й березу, які розповідало крісло. А вже більшої нетямухи на світі не було: їй замість кружала сиру можна було навіть місяць підсунути!

Крісло не наважувалося розказати про палац і Принцесу. Хто знає, а раптом це був лише сон? Хіба можна зі старого сучкуватого горіха зробити крісло, схоже на квітку? Береза у це також не повірила б, хоча перед тим, як його зрубали, шепотіла, що він не такий уже й потворний: сучки дуже йому до лиця... Згадало крісло теслю і знову ледве не заплакало... Сон, прекрасний сон! Похнюпилося крісло і занурилося у новий сон. Інші берези й інші сосни вже росли на вершині Снігової гори, як зненацька крізь сон крісло почуло балачку мишей про війни й пожежі. Це були вже правнуки знайомої йому нетямухи, але мордочки в них були такі ж самі й очі-намистинки також. Крісло знову занурилося у свій нескінченний сон, але нараз навкруг палацу загуркотіли гармати, посипалися ядра, на горищі утворилася дірка, шугнуло полум'я і крісло з тріском полетіло донизу. Летіло воно довго, поки не потрапило на купу старого, брудного мотлоху.

"Тепер що буде, то й буде!" — подумало крісло й заплющило очі від страху. Чиїсь руки взяли його з купи й відставили в бік. Ой, як тріщав вогонь, як високо знялося полум'я! Вогонь швидко пожирав палац, люди злякано гасали довкола. "А куди ж поділася Принцеса? — подумало крісло.— Де мишачий народ?"

Крісло спокійно чекало вирішення своєї долі. Чим воно краще від Принцеси й мишей? І береза його, напевне, забула! Крісло тихенько зітхнуло, вирішивши жодним звуком не виказати страху, коли його кидатимуть у багаття. Але тут почувся схвильований голос:

— Погляньте, яке крісло! Мов квітка!

Пожежники й натовп гультяїв повернулися до крісла, а один юнак остовпів од здивування. Чи не сон це? Прабабуся його бабусі частенько згадувала крісло, схоже на квітку, але ж відтоді минуло років двісті! Юнак, не вірячи собі, протер очі. Крісло, схоже на квітку, повільно піднімалося у височінь, наче його піднімали чиїсь невидимі руки. Воно летіло на вершину Снігової гори. Чи чекала його там береза? Чи на краю стрімчака, звіддалік од усіх, ріс новий горіх?